

- Dit wordt momenteel uitgezocht. Over de uitkomsten daarvan wordt u na het meireces geïnformeerd.

Enkele algemene opmerkingen

- De reacties op de internetconsultatie zijn als volgt onder te verdelen: (1) de wijziging van de definitie van fgr, (2) de wijziging van het vbi-regime, (3) de wijziging van het fbi-regime, (4) overgangsrecht exclusief flankerend beleid in de OVB, (5) flankerend beleid in de OVB en (6) overig.
- In het onderstaande overzicht zijn de belangrijkste reacties op hoofdlijnen uit de internetconsultatie op thematische wijze gerubriceerd. Dit overzicht is derhalve niet volledig.

Belangstellenden	Inbreng
Persoonsgegevens Redactie Vakstudie-Nieuws, NOB, DUFAS ⁹ , VNO-NCW	(Technische) aandachtspunten t.a.v. wijziging definitie fgr.
Persoonsgegevens Redactie Vakstudie-Nieuws, VNO-NCW, NVP ¹⁰	Vbi-regime als alternatief voor box 3. Belang van vbi-regime voor investeringsklimaat.
Van Doorne, VBFV ¹¹ , Euronext, IVBN ¹² , EPRA ¹³ , APG, NOB, VNO-NCW	Ratio fbi-regime, investeringsklimaat, dalende rendementen en impact op vastgoedsector, budgettaire opbrengst vs. potentiële schade, geen stabiel fiscaal beleid.
Van Doorne, VBFV, Redactie Vakstudie-Nieuws, Euronext, IVBN, EPRA, APG, NOB, VNO-NCW	Verzoek heroverweging vastgoedmaatregel, alternatieve mogelijkheden.
APG, NOB	Buitenlands vastgoed uit de vastgoedmaatregel.
VBFV, Redactie Vakstudie-Nieuws, IVBN, NOB	Bestuursverbod, aftrekbeperking als alternatief.
Redactie Vakstudie-Nieuws, NOB	Uitbreiding aandelenfusiefaciliteit.
IVBN, NOB, Pensioenfederatie	Flankerend beleid verlengen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek bestuurlijke context

- Van 8 maart 2023 tot en met 5 april 2023 is het wetsvoorstel Wet aanpassing fgr, vbi en fbi ter internetconsultatie aangeboden.
- Op 6 april 2023 is de beantwoording op circa 50 vragen van het Schriftelijk Overleg Kabinetsreactie evaluatierapport fbi vbi naar de Tweede Kamer toegestuurd.
- Op 14 juni is een Commissiedebat over 'Nationale fiscaliteit' gepland. Het evaluatierapport fbi vbi dat door SEO is opgesteld, staat geagendeerd. Waarschijnlijk wordt de beantwoording van het SO hier nog aan toegevoegd.

⁹ Dutch Fund and Asset Management Association.

¹⁰ Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen.

¹¹ Vereniging ter behartiging van de gezamenlijke belangen van Beursgenoteerde Fiscale Vastgoedbeleggingsinstellingen.

¹² De Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed, Nederland.

¹³ European Public Real Estate Association.

- Het uiteindelijke wetsvoorstel Wet aanpassing fonds voor gemene rekening, vrijgestelde beleggingsinstelling en fiscale beleggingsinstelling zal op Prinsjesdag 2023 aan de Tweede Kamer worden aangeboden in het pakket Belastingplan 2024. Dit geldt uiteraard ook voor het hiervoor meermaals genoemde Wetsvoorstel aanpassing fiscaal kwalificatiebeleid.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

To:

Cc:

From:

Sent: Mon 4/17/2023 9:27:14 AM

Subject: BWO Klimaat zometeen

Received: Mon 4/17/2023 9:27:17 AM

[Bijlage 1. Extra \(uitgaven\)subsidies voorstel EZK.pdf](#)

[IRF 98476 Voorbereiding BWO Klimaat 16 april.docx](#)

[Exceltabel Klimaatpakket versie 15 april.xlsx](#)

[Beslispunten BWO MFIN-MKE versie 15 april.docx](#)

Hoi Sigrid, Marnix,

Voor de zekerheid: bijgaand nog in 1 mail de stukken voor zometeen. De adviesnota ('IRF 98476 Voorbereiding ...') bevat de bespreekpunten en de annotatie.

Aan K&E-zijde is de boodschap gisteren overgebracht, ze hebben daar ook als het goed is over nagedacht. Heeft alleen niet geleid tot nieuwe stukken, dus daarom gewoon de oude stukken nog.

Groeten,

Van:

Verzonden: zondag 16 april 2023 14:16

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: BWO met MKE morgenavond

Hoi,

Zie bijgevoegd zoals beloofd nog wat meer duiding verwerkt in de voorbereiding voor het BWO dat MKE graag nog heeft vanavond met jullie. We hebben zo ook printjes.

Groeten,

Van:

Verzonden: zaterdag 15 april 2023 22:25

Aan:

CC:

Onderwerp: BWO met MKE morgenavond

Beste Sigrid en Marnix,

MKE heeft aangegeven graag voor de MCKE-bespreking van het klimaatpakket van dinsdag met jullie een BWO in te plannen. Hij zal een verzoek doen dit zondagavond te laten plaatsvinden.

Bijgevoegde stukken zijn met EZK afgestemd. Het wordt document bevat de voorgestelde bespreekpunten en de excel een financiële tabel met het voorstel dat EZK wil inbrengen in de MCKE.

Deze stukken zijn mogelijk zelfstandig lastig te duiden. Morgen volgt een advies. Omdat deze stukken nu naar MKE gaan, delen wij ze toch direct ook met jullie.

Vriendelijke groet,

BWO MFIN/MKE

16 april

Beslispunten

1. Welke ruimte uit de SDE moet ingeleverd worden voor het generale beeld

EZK en FIN delen dat alleen de ruimte binnen de huidige kabinetsperiode (t/m 2025) ingezet kan worden. Er is o.b.v. huidige inzichten ca 9 mld aan meevallers, waarvan eerder dit jaar al ca. 1,5 mld is ingezet voor andere beleidswensen. Er resteert dus ca 7,5 mld. FIN heeft eerder aangegeven dat deze 7,5 mld volledig ten goede moeten komen aan het generale beeld en dat in ieder geval een bedrag van 5,05 mld moet worden afgeroomd om het energiepakket te dekken. EZK stelt voor 3,5 mld af te romen t.b.v. het generale beeld.

Beslispunt 1: welke bedrag uit de SDE meevaller gaat naar het generale beeld

2. Welke extra subsidies wilt u in het voorstel voor de MCKE zetten.

EZK claimt in het huidige voorstel circa 8,5 mld. aan extra subsidies en budget voor hogere SDE openstellingen, bovenop de eerder toegekende 20,2 mld. Dit is volgens EZK noodzakelijk om een politiek akkoord over het totaalpakket te bereiken. FIN stelt dat er gedurende de BWOs veel zekere maatregelen (normeren en beprijzen) ingewisseld zijn voor minder zekere maatregelen en dat er ook voldoende ruimte in het klimaatfonds moet blijven voor toekomstige rondes. Dit pleit volgens FIN voor het naar beneden bijstellen van het bedrag dat EZK claimt (bv. bij industrie en gebouwde omgeving).

Beslispunt 2: welke extra intensiveringen worden opgenomen in het MCKE voorstel

3. Dekking inkomstenkant/mobiliteit

In de BWO's rondom mobiliteit is geen overeenstemming bereikt over de mate waarin de grondslagerosie vanwege de normering van de leasemarkt binnen het mobiliteitsdomein gedekt moeten worden. Er liggen op dit moment nog verschillende varianten voor die worden doorgerekend. Vanwege de afspraak om tot één sluitende plaat te komen is nu in de plaat een specifieke variant opgenomen en is aangegeven dat er ook andere dekkingsmogelijkheden zijn.

Beslispunt 3: graag vernemen we of u hiermee akkoord bent

4. Aanvullende subsidies GO

In het BWO gebouwde omgeving is afgesproken dat er uit kan worden gegaan van circa 1 mld. aan aanvullende uitgaven. De lezing EZK is dat dit 1 mld. buiten de BZK-begroting betreft. FIN is van mening dat het gaat om circa 500 mln. dekking via BZK-begroting en 500 mln. via SDE++/KF. FIN acht een alternatief niet proportioneel gelet op de beperkte extra inspanningen bij GO en de huidige beschikbare middelen. BZK ziet de 1 mld. als exclusief de benodigde middelen voor de ISDE (500 mln.)

Beslispunt 4: graag vernemen we welk bedrag u buiten de BZK-begroting wilt opnemen

5. Mogelijkheden voor negatieve emissies exclusief AVI's

Sectoroverstijgend is opgenomen dat er 0 tot 3 Mton aan CO₂-reductie kan worden gerealiseerd (exclusief de AVI's), waaronder via BECCS. Om tot een pakket van circa 22 Mton te komen is inzet van circa 1,5 Mton benodigd. Zonder deze maatregel komt het pakket 1,5 Mton lager uit

Beslispunt 5: graag vernemen we of u in de plaat uit wilt gaan van het midden

van de bandbreedte of uit wilt gaan van 0.

6. Verlening CO2-heffing

Tussen u en MEZK is overeenstemming bereikt over het verlengen van de CO2-heffing tot 2032. Eenheid van Kabinetsbeleid

Beslispunt 6: graag vernemen we van u wel jaartal u wilt opnemen

7. CO2-vrije gascentrales

Via een aparte nota bent u gisteren geïnformeerd over de inzet voor de elektriciteitssector, waar nog enkele discussiepunten in zaten ter definitieve vaststelling (CO2-vrije centrales, BECCS, EB vrijstelling). Ten behoeve van de maatvoering kunt u uw reactie geven op het overzicht in deze aparte nota.

Beslispunt 7: graag vernemen we welke maatvoering u wenst op te nemen

Voorsted EZK extra subsidies uitgavenkant			
Nr.	Middeltype	Totaalvraag 2024	Financiering 2025
Totale extra uitgavenvragen EZK		8174,3	475
BLK TRILLEN II			
Totaal		1002	
E6	Verplichting tot Demand Side Response (DSR) in bestaande huizenwoningen	-16,3	
E7	Aanmeldde niet voor zonnepanelen op gebouwen	-250	
E8	Realisatie van 1 GW zon op tee in 2030	-50	
E9	Invroering batterijvoedeling voor energieparken	300	
F10	Cyberaanpak knelpunten elektrificatietoestand in verband met Energieklimaatplan elektrificatietoestand door SDU	-187	
INDUSTRIE & CIRCULAIRE ECONOMIE			
Totaal		1414,0	150
IC12	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-250	
IC14	Cyberaanpak voor VI+KID ind. corridor CO2-reductie (€ 200-110)	-88,2	
IC15	Onderzoek naar o.a. kostenvermindering op voedingsketen voor circulaire plastic keten	-130	-130
IC16	Onderzoek naar de innovatie van de CO2-voetprint van de productie van bio-ethanol met focus op reproductie en sluisuren	-62	
IC17	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-30	
IC18	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-95,0	
LANDBOUW EN LANDELIJKHEID			
Totaal		-340	
L1	Ontwikkeling van duurzame watermanagement systemen in de landbouw	-88	
L18	Ontwikkeling van duurzame watermanagement systemen in de landbouw	300	
GEBOUWDE OMGEVING			
Totaal		-1499	
GL3	Aanpak van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-323	
GL1	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-566	
GL2	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-566	
GL3	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-323	
GL4	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-323	
GL5	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-323	
GL6	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-323	
GL7	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-323	
MOBILITEIT			
Totaal		-1424,3	-445
M1	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-300	
M11	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-300	
M16	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-100	
M17	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-4,3	
M18	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-80	
M19	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-80	
M20	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-136	
M21	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-7,3	
M22	Maakpak NVO: aanpak van procesemissies door NVO's in de CO2-voetprint van de productie en in de toeleveringsketen in het landbouwsector met focus op reproductie en sluisuren	-31	
SECTOROVERSTELING			
Totaal		-2365	
S8	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	18	
S9	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-100	
S10	Uitvoering van de CO2-voetprint van de bouw van huizen met focus op reproductie en sluisuren	-225	

**TERSTOND
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Inspectie der
Rijksfinanciën

Persoonsgegevens

nota

Vorbereiding BWO Klimaat 16 april

Aanleiding

Eenheid van Kabinetsbeleid

Datum

16 april 2023

Notanummer

2023-0000098476

Bijlagen

In deze nota worden de belangrijkste aandachtspunten bij het klimaatpakket uitgelicht, wordt u geadviseerd over de inbreng voor de zeven beslispunten in het BWO met MKE en wordt aan u voorgelegd welke invulling van de energiebelasting uw voorkeur heeft. Zie bijlage 1 voor een overzicht van de extra voorgestelde subsidies.

Kern

Algemene aandachtspunten klimaatpakket

- *Inschatting CO2-reductie maatregelenpakket:*
 - Het klimaat pakket telt in de tabel op papier op tot een reductie van meer dan 21 Mton. Hier zijn echter twee belangrijke kanttekeningen bij te maken.
 - De eerste kanttekening is dat er geen concrete maatregelen voor de veehouderij en akkerbouw worden afgesproken; er wordt voorgesteld om af te spreken dat het landbouwakkoord 4 Mton extra reductie moet opleveren (totaal 5 Mton, inclusief 1 Mton die al was meegeteld in het IBO basispad). De maatregelen zijn echter nog niet ingevuld en het is ook niet zeker dat het landbouwakkoord dit gaat leveren. PBL zal hiervoor dus nog geen Mtonnen toekennen.
 - Tweede kanttekening is dat we bij een aantal maatregelen twijfel blijven houden over de hoeveelheid Mtonnen die door EZK/Klimaat wordt toegekend.
 - We verwachten dan ook dat we met dit pakket de 22 Mton niet halen: circa 9 Mton is om bovengenoemde redenen zeer onzeker. We stellen voor om dit voor nu op te lossen met een algemene disclaimer dat begin komende week nog een gesprek met PBL volgt en af te spreken

- dat als de reductie lager blijkt, het pakket later komende week moet worden aangevuld met extra normerende en beprijzende maatregelen om het doel wel te halen.
- NB. De normerende en beprijzende maatregelen leiden ook tot een lastenstijging voor huishoudens en bedrijven en gaan vaak verder dan de Europese afspraken. De exacte lasteneffecten zullen na besluitvorming in de uitwerking verder in kaart moeten worden gebracht. Koopkracht wordt ieder jaar regulier in augustus gezien.
 - *Presentatie maatregelen waar in BWO's geen overeenstemming over was:*
 - In het klimaatpakket zijn een aantal maatregelen opgenomen waarover nog geen politieke overeenstemming is bereikt in de BWO's. De vraag is hoe deze maatregelen worden gepresenteerd in de MCKE van dinsdag.
 - Het gaat onder andere om de volgende maatregelen (niet uitputtend):
 - Dekking grondslagerosie mobiliteit
 - BPM-verhoging
 - Verhoging tarieven energiebelasting aardgas
 - Verhoging vliegbelasting
 - Verlenging CO2-heffing industrie
 - Afbouw fossiele subsidies
 - *Opbrengst lastenmaatregelen:*
 - De lastenmaatregelen leiden in het klimaatpakket per saldo tot een budgettaire opbrengst van circa 800 mln. per jaar (verschilt per jaar). Er wordt nu bewust een meeropbrengst gepresenteerd, zodat in de eindbesluitvorming dit evt. nog kan worden ingezet als dekking voor de vele voorgestelde maatregelen aan de uitgavenkant (indien ervoor wordt gekozen om de scheiding inkomsten/uitgaven deels los te laten). Alternatief is dat de meeropbrengst op andere manier wordt teruggesluisd.
 - Belangrijke kanttekening is dat over deze lastenmaatregelen (dekking mobiliteitspakket en verhoging EB) politiek nog geen overeenstemming is en dus naar verwachting onderwerp van discussie worden te staan tijdens de MCKE.
 - *Balans normeren/beprijzen/subsidiëren:*
 - In het pakket komt de balans tussen enerzijds normerende en beprijzende maatregelen en anderzijds subsidiërende maatregelen toch weer steeds meer neer op subsidiëren.
 - EZK claimt €8,6 mld. aan extra subsidies bovenop de eerder toegekende 20,2 mld., terwijl een aantal zekere normerende en beprijzende maatregelen ingewisseld zijn voor minder zekere maatregelen. Zie ook onderstaande tabel. Bijvoorbeeld:
 - *Gebouwde omgeving:* normerende maatregelen voor koop- en huursector zijn afgezwakt (o.a. pas in 2029 verplichting om koopwoning op transactiemoment te isoleren tot de standaard ipv 2025), terwijl extra reductie is ingeboekt voor groen gas (extra effect zeer onzeker).
 - *Industrie:* geen generieke aanscherping CO2-heffing industrie en verhoging energiebelasting op aardgas stuit op veel weerstand. Wel extra reductie ingeboekt voor negatieve emissies bij AVI's. Het meetellen van de negatieve emissies leiden alleen tot een emissiereductie op papier, want de fossiele emissies nemen hiermee niet af.

- o De 8,6 mld aan extra subsidies zijn niet getoetst door het PBL op doelmatigheid (wat wel gebeurd is bij de 20,2) en passen niet allemaal in het mandaat van het KF. Als de 8,6 volledig ten koste gaat van het KF dan blijft er van de oorspronkelijke 35 mld nog 750 mln. over voor nieuwe besluitvorming.
- o Bovendien is er nog discussie tussen ons en EZK over de inzet van SDE. Zie onderstaande advisering bij beslispunt 1, 2 en 4 hoe wij voorstellen om hier mee om te gaan. Hierbij geldt dat alle uitgaven wat ons betreft conditioneel zijn op het totaalpakket; het is pas rond als alles rond is.

Sector (getallen in miljarden)	Vorig voorstel EZK	Voorstel EZK extra subsidies	Nieuw voorstel EZK	CO2-reductie (t.o.v. IBO-basispad in Mton)
Elektriciteitssector	0,65	1,08	1,74	2,64
Industrie en CE	2,37	1,56	3,93	4,96
Landbouw (glastuinbouw, rest loopt via NPLG)*	0,11	0,36	0,47	4,00
Gebouwde omgeving	8,07	1,50	9,57	1,75
Mobiliteit	0,48	1,78	2,25	4,06
Sectoroverstijgend	8,53	2,37**	10,89	3,94
Totalen	20,21	8,65	28,86	21,35

*Landbouw CO2-doelstelling loopt via NPLG. Alleen de glastuinbouw loopt via klimaatfonds en realiseert geen extra mton CO2-reductie t.o.v. IBO-basispad.

** Onderdeel hiervan zijn hogere openstellingsrondes SDE 2024 en 2025 (2,25 mld.).

Beslispunt energiebelasting

- In de beslisnotitie van EZK is geen expliciet punt over de energiebelasting opgenomen, maar er moet wel een keuze worden gemaakt. In het klimaatpakket wordt voorgesteld om de tarieven gas conform IBO te verhogen, een apart tarief voor waterstof te introduceren en de tarieven elektriciteit 3^e en 4^e schijf te verlagen.
- Welke invulling van de energiebelastingmaatregel gericht op huishoudens heeft uw voorkeur? We adviseren optie 1 omdat deze optie de verduurzamingsprikkel het beste in stand laat en het meest eenvoudig voor de uitvoering is (zie ook de toelichting). EZK en BZK hebben eerder aangegeven voorstander te zijn van optie 2.
 - o **Optie 1:** Belastingvermindering verhogen, zodat huishoudens op macroniveau geen lastenstijging krijgen.
 - o **Optie 2:** Tarief 1e schijf aardgas (t/m 800 m³) verlagen, zodat huishoudens op macroniveau geen lastenstijging krijgen.

Advies beslispunten voor BWO met MKE

- Er liggen bij het BWO van vanavond 7 beslispunten voor, hieronder vindt u per beslispunt ons advies voor inbreng.

1. Welke ruimte uit de SDE moet worden ingeleverd voor het generale beeld?

- EZK en FIN delen dat alleen de ruimte binnen de huidige kabinetsperiode (t/m 2025) ingezet kan worden. Er is o.b.v. huidige inzichten ca 9 mld aan meevallers, waarvan eerder dit jaar al ca. 1,5 mld is ingezet voor andere beleidswensen. Er resteert dus ca 7,5 mld. Wij hebben eerder aangegeven dat

deze 7,5 mld volledig ten goede moeten komen aan het generale beeld en dat in ieder geval een bedrag van 5,05 mld moet worden afgeroomd om het energiepakket te dekken. EZK stelt voor 3,5 mld af te romen t.b.v. het generale beeld.

- **Advies**

- Wij adviseren u om politiek te wegen of het noodzakelijk is om tot een compromis te komen op de SDE- meevaller. In dit geval zien wij de volgende mogelijkheid:
 - SDE meevaller wordt alleen voor deze kabinetsperiode afgeroomd. Dit is ca. 7,5 mld.
 - Hiervan wordt ca. 5,05 mld ingezet voor dekking energiepakket en dient dus 5,05 mld. te worden afgeroomd voor het generale beeld. Het is reëel deze inzet van MKE te vragen. De meevaller in de SDE komt door de hoge energieprijzen, hij heeft hier geen beleid voor gevoerd.
 - MKE mag resterende ca. 2,5 mld inzetten voor klimaatpakket en eigen klimaat gerelateerde problematiek. Er is dan dus geen ruimte voor aanvullende generale claims.
 - Andere uitgaven die nodig zijn voor klimaatpakket gaan ten koste van het klimaatfonds. Hierdoor wordt mogelijk wel een zeer groot deel van het KF al dit voorjaar vastgelegd.
 - Voorwaardelijk blijft:
 - dat claims inhoudelijk zo goed als mogelijk worden beoordeeld, dit kan tijds technisch mogelijk minder goed dan bij eerdere maatregelen die al door PBL getoetst zijn.
 - het totaalpakket een te verdedigen evenwicht kent tussen uitgaven en normeren/beprijzen.
 - Voor uitgaven die niet binnen doel KF passen er gekort wordt op KF en de uitgaven via reguliere begroting worden gedaan.

2. Welke extra subsidies wilt u in het voorstel voor de MCKE zetten?

- EZK claimt in het huidige voorstel circa 8,5 mld. aan extra subsidies en budget voor hogere SDE openstellingen, bovenop de eerder toegekende 20,2 mld. Dit is volgens EZK noodzakelijk om een politiek akkoord over het totaalpakket te bereiken. Volgens ons zijn er gedurende de BWO's veel zekere maatregelen (normeren en beprijzen) ingewisseld zijn voor minder zekere maatregelen en dat er ook voldoende ruimte in het klimaatfonds moet blijven voor toekomstige rondes. Dit pleit volgens FIN voor het naar beneden bijstellen van het bedrag dat EZK claimt (bv. bij industrie en gebouwde omgeving).

- **Advies**

- U wordt geadviseerd om aan te geven dat u in het pakket de balans tussen enerzijds normerende en beprijzende maatregelen en anderzijds subsidiërende maatregelen niet voldoende in balans vindt. EZK claimt 8,6 mld. aan extra subsidies bovenop de eerder toegekende 20,2 mld., terwijl veel zekere normerende en beprijzende maatregelen ingewisseld zijn voor minder zekere maatregelen (bv. zoals maatwerkambitie in de industrie t.o.v. het aanscherpen van de CO₂-heffing) of maatregelen pas later ingaan (bv. normering energielabels koop/huur in de gebouwde omgeving).

- o EZK stelt voor om de 8,6 mld. te dekken vanuit de SDE-reserve (3,86 mld.), extra onttrekking klimaatfonds (3,09 mld.), loslaten scheiding inkomsten/uitgaven mobiliteit (1,21 mld.) en via de BZK CA-reeks energieprestaties industrie voor klimaatrechtvaardigheid (0,50 mld.).
- o Van de 8,6 mld. zien wij dat alleen voor de elektriciteitssector en circulaire economie meer ambitie wordt voorgesteld, dus daar zien wij mogelijk wel extra noodzaak om meer subsidies toe te kennen (elektriciteit 1,1 mld., circulair 400 mln.). Daarnaast zijn er nog een aantal overstijgende maatregelen uit het IBO die wij inhoudelijk kunnen volgen (circa 200 mln.). Dit zou wat ons betreft gedekt kunnen worden uit de eerder afgesproken 20,2 mld. door het naar beneden bijstellen van andere subsidies. T.o.v. van het eerdere voorstel [] zien wij inhoudelijk geen noodzaak om meer subsidies toe te kennen. O.i. zou er beter geprioriteerd kunnen worden binnen het beschikbare bedrag.
- o Terugvaloptie: mocht het politiek niet mogelijk zijn om meer te normeren/beprijzen, dan kunt u (een deel van de) extra subsidies toe te kennen om een politieke deal mogelijk te maken. In dit geval zien wij ongeveer 3,5 mld. als beschikbare ruimte. Dit moet dan gedekt worden uit de max. 2,5 mld. uit de SDE-reserve (dit kan dan niet ingezet worden voor andere wensen zoals bv. Groningen). Het overige (1 mld.) zou gedekt kunnen worden via (een korting uit) het klimaatfonds. Dit betekent dat EZK het overige aan voorgestelde subsidies (5,1 mld.) moet terugbrengen.

Uitgaven	Voorstel EZK	Voorkeur FIN	Terugvaloptie
Toekenning 2024	10,26	10,26	10,26
Reservering 2025	9,95	9,95	9,95
Dekking klimaatfonds (vorig voorstel)	-20,21	-20,21	-20,21
<i>Subtotaal</i>	0	0	0
Extra subsidies	8,65	0	3,50
Dekking BZK (CA-prestaties industrie)	-0,50	0	0
Dekking inkomsten/uitgaven loslaten	-1,21	0	0
Dekking SDE-reserve	-3,86	0	-2,50
Extra dekking via korting klimaatfonds	-3,09	0	-1,00
<i>Totaal</i>	0	0	0
Restant klimaatfonds voor besluitvorming	-29,6	-29,6	-29,6
<i>Restant klimaatfonds na besluitvorming</i>	-6,30	-9,39	-8,39

3. Bent u akkoord met het opnemen van de voorgestelde dekkingsvariant voor mobiliteit?

- In de BWO's rondom mobiliteit is geen overeenstemming bereikt over de mate waarin de grondslagerosie binnen het mobiliteitsdomein gedekt moet worden. Er liggen op dit moment nog verschillende varianten voor die worden doorgerekend. Vanwege de afspraak om tot één sluitende plaat te komen is nu in de plaat een specifieke variant opgenomen en is aangegeven dat er ook andere dekkingsmogelijkheden zijn.

- **Advies:**

- U kunt hiermee akkoord gaan.
- In de huidige variant zoals opgenomen in het klimaatpakket zijn de volgende dekkingsopties opgenomen:
 - Verhoging verlaagd tarief bestelauto ondernemer in de mrb
 - Generieke verhoging mrb voor zwaardere auto's
 - Beperkte verhoging dieselaccijns.
- Deze maatregelen zorgen voor een volledige dekking van de grondslagerosie binnen de mobiliteit.

Eenheid van Kabinetsbeleid

- Aandachtspunt bij de dieselaccijns is dat dit de prijsverschillen met Duitsland en België vergroot. Deze verschillen worden reeds vergroot indien in het klimaatpakket ervoor wordt gekozen om extra biobrandstoffen bij te mengen (leidt tot stijging van de pompprijs). We adviseren daarom om de accijns niet te veel te verhogen (in het huidige pakket 1 cent extra per jaar vanaf 2026).

4. (Aanvullende subsidies GO): graag vernemen we welk bedrag u buiten de BZK-begroting wilt opnemen

- **Advies:**

- Zoals aangegeven bij beslispunt 2 ziet FIN geen noodzaak voor extra subsidies, aangezien de normerende maatregelen voor gebouwde omgeving t.o.v. het IBO zijn afgezwakt.
- Eventueel kan er wel voor worden gekozen om de 500 mln. in te zetten, die in het coalitieakkoord is gereserveerd voor energieprestaties industrie.
-
- NB. BZK presenteert dit pakket als klimaatrechtvaardigheid, maar is ons inziens vooral maatregelen die zijn afgevallen in de klimaatfonds voorstellen.
- Indien extra middelen toch politiek nodig zijn, dan wegen binnen de uitkomsten van beslispunt 2.

5. (Mogelijkheden voor negatieve emissies exclusief AVI's): graag vernemen we of u in de plaat uit wilt gaan van het midden van de bandbreedte of uit wilt gaan van 0.

- **Advies:**

- We adviseren om uit te gaan van 0 Mton, want deze Mtonnen zijn zeer onzeker en het is vooralsnog onduidelijk hoe EZK deze negatieve emissies zou willen realiseren:
 - EZK stelt voor om in het klimaatpakket een algemene maatregel "negatieve emissies" op te nemen, waarmee 0 tot 3 Mton extra emissiereductie zou kunnen worden gerealiseerd.
 - Deze negatieve emissies komen bovenop de 2 Mton aan negatieve emissies die reeds voor de AVI's zijn ingeboekt.
 - Het is echter niet duidelijk met welke maatregel EZK precies deze extra negatieve emissies wil reduceren. Het leidt daarnaast alleen tot een emissiereductie op papier, want de fossiele emissies nemen hiermee niet af.

- In een gesprek heeft PBL eerder richting ons aangegeven dat inzet van BECCS in de elektriciteitssector tot een beperkte extra emissiereductie in 2030 kan leiden (maximaal 2 Mton), mits er een subsidie komt voor inzet van biomassa in combinatie met CCS in de elektriciteitssector.

6. (verlengen CO2-heffing): Graag vernemen we van u welk jaartal u wilt opnemen

- **Advies:**

- We adviseren om af te spreken dat de CO2-heffing voor de industrie wordt verlengd tot 2038, waarbij de dispensatierechten dalen naar nul in 2038 en in afstemming met PBL een prijspad wordt vastgelegd.
- Verlenging van de heffing borgt bovenop het Europese ETS dat de industrie na 2030 de emissies verder reduceert. Door dit pad nu al vast te leggen, kunnen industriële bedrijven hier rekening mee houden in investeringsbeslissingen. Dit is belangrijk omdat verduurzamingsprojecten in de industrie vaak een lange doorlooptijd kennen van meerdere jaren.
- Op het punt van de reductie tot 2030 hebben we meebewogen met EZK (extra reductie in beginsel via maatwerk en dispensatierechten innemen i.p.v. generieke aanscherping CO2-heffing en tariefstudie CO2-heffing pas volgend jaar). Hierdoor krijgt de industrie al een lagere opgave dan in het IBO Klimaat. Daarom is het wel belangrijk dat een stevige afspraak wordt gemaakt over het reductiepad na 2030.
- EZK/Klimaat lijkt in te zetten op verlening t/m 2032. EZK/BenI is überhaupt geen voorstander van de CO2-heffing industrie en is daarom ook tegen verlenging.

7. (CO2 vrije gascentrales): graag vernemen we welke maatvoering u wenst op te nemen

- **Advies:**

- U kunt aan MKE vragen wat zijn voorstel is t.a.v. het beperken van de inputvrijstelling in de energiebelasting (concrete invulling CA-afspraken) en of de overige voorstellen voor de elektriciteitssector in het klimaatpakket nu stil staan.
- De afgelopen weken zijn verschillende maatregelen de revue gepasseerd zoals een stevige inzet op BECCS (verbranding biograndstoffen in combinatie met CCS), extra subsidies voor CO2-vrije gascentrales en de wkk-maatregel uit het coalitieakkoord zo vormgeven dat gascentrales ook deels energiebelasting over hun aardgasverbruik moeten gaan betalen. Het is niet geheel duidelijk waar EZK nu op inzet.
- In het voorstel van EZK van vorige week werd een grote reductie toegekend aan het beperken van de inputvrijstelling. In het coalitieakkoord is reeds afgesproken om de inputvrijstelling in de energiebelasting te beperken tot de hoeveelheid aardgas die wordt gebruikt voor productie van elektriciteit dat wordt geleverd aan het net. Deze maatregel is vooral gericht op warmtekrachtkoppeling installaties in o.a. de glastuinbouw en industrie, maar kan ook zo worden vormgegeven dat ook gascentrales deels energiebelasting moeten gaan betalen over het aardgasverbruik. Hierdoor stijgt de kostprijs van met aardgas geproduceerde elektriciteit en zullen de gascentrales opschuiven in de

merit order. Vorige week gaf EZK aan dat het reductiepotentieel 4 Mton is, maar dat is ons inziens aan de hoge kant.

Toelichting - inhoudelijke aandachtspunten fiscale maatregelen

- Hieronder is voor de energiebelasting en lastenmaatregelen in het mobiliteitsdomein een nadere inkleuring van de belangrijkste aandachtspunten en discussiepunten opgenomen.
- In algemene zin geldt dat de fiscale maatregelen na besluitvorming nader moeten worden uitgewerkt en dat voor nieuwe belastingen nog moet worden gekeken naar een uitvoerder.

Energiebelasting

- In het klimaatpakket wordt voorgesteld om de aardgastarieven conform IBO (fors) te verhogen, waarbij huishoudens worden gecompenseerd via een verhoging van de belastingvermindering (per saldo budgetneutraal voor huishoudens) en voor bedrijven het tarief in de 3^e en 4^e schijf elektriciteit wordt verlaagd en een verlaagd tarief waterstof wordt geïntroduceerd.
- Het politiek gesprek richt zich op:
 1. *Lasteneffecten voor huishoudens en mogelijkheden om huishoudens te compenseren:*
 - Het is binnen de energiebelasting mogelijk om ook lastenverlichting aan huishoudens te bieden – ter compensatie voor de verhoging van de energiebelastingtarieven op aardgas.
 - De twee voornaamste instrumenten zijn het verhogen van de belastingvermindering of een verlaging van het tarief in de nieuwe 1e schijf gas (tot 800 m3).
 - Een verhoging van de belastingvermindering komt direct bij een veel grotere groep huishoudens terecht dan verlaging van het tarief in de eerste schijf gas. Bij verlaging van het tarief in de eerste schijf is onzeker of het voordeel terechtkomt bij 600.000 verbruikers achter een blokaansluiting. Bij de belastingvermindering is die groep 10.000-20.000.
 - Daarnaast is verhoging van de belastingvermindering gemakkelijk in de uitvoering voor de Belastingdienst, energieleveranciers en verbruikers, en jaarlijks makkelijk aan te passen. De verlaging van het tarief in de eerste schijf gas is blijvend complex voor de Belastingdienst, energieleveranciers en verbruikers.
 - Tot slot blijft de verduurzamingsprikkel bij de belastingvermindering zoveel mogelijk in stand, terwijl die bij verlaging van het tarief 1e schijf gas afneemt.
 - Daar staat tegenover dat verlaging van het tarief 1e schijf gas meer terechtkomt bij huishoudens die gas gebruiken. Mocht hiervoor gekozen, dan heeft het de voorkeur heeft om de schijflengte van de kleine eerste schijf gas te beperken tot 800 m3, zodat zowel een verduurzamingseffect blijft bestaan als de energierekening voor een zeker basisverbruik beperkt wordt beperkt.
 2. *Mate van lastenverhoging voor het bedrijfsleven:*
 - De tariefverhoging van aardgas is met name in de 3e en 4e schijf fors. Daar staat een nieuw verlaagd EB-tarief voor waterstof en

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Nr.	Maatregel	Geschatte CO2-reductie in 2030 in Mton	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief (in €; minuitgavenverhoging en lastenverzwaring is -)	Reservering	Budgettaire gevolgen Rijk (in € mln, + is uitgavenverhoging of lastenverhoging)							
					'23	'24	'25	'26	'27	'28	'29	'30
TOTAAL CO2 effect		21,4										
TOTAAL budgettaire - inkomstenkant			4613		280	219	489	393	712	856	779	
TOTAAL budgettaire - uitgavenkant ongedekt			-8174	-475								
TOTAAL budgettaire - uitgaven klimaatfonds MJP 2024			-10260									
TOTAAL budgettaire - uitgaven klimaatfonds reservevrijen MJP 2025				-9947								
Dekkingsopties - uitgaven												
TOTAAL budgettaire - uitgavenkant ongedekt			-8174	-475								
Voorstel EZK: Dekking BZK CA reeks Energieprestaties Industrie			-500									
Voorstel EZK: Dekking binnen eigen domein (mobiliteit)			-1212									
Voorstel EZK: Beterende opgedekte uitgaven			-6462	-475								
Voorstel EZK: SDE-reserve				-3860								
Voorstel EZK: Klimaatfonds				-3090								
Voorstel FIN: PM			PM	PM								
Dekkingsopties inkomsten												
Afhouwen fossiele subsidies												

Nr.	Maatregel	Geschatte CO2-reductie in 2030 in Mton	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief (in €; minuitgavenverhoging en lastenverzwaring is -)	Reservering	Budgettaire gevolgen Rijk (in € mln, + is uitgavenverhoging of lastenverhoging)							
					'23	'24	'25	'26	'27	'28	'29	'30
ELEKTRICITEIT												
CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)		2,64										
Totaal inkomsten												
Totaal additionele wensen uitgavenkant			-1082									
Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024			-654	0								
E1	Vastleggen en committeren aan streefdoel klimaatneutrale elektriciteitssector in 2035	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
E2	Normering of beprijding van CO2-vrij regelbaar vermogen om doel in 2035 te realiseren	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
E3	Ofis-herfinancieringsregime markt-vrijstelling a/g	PM										
E4	Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie (o.b.v. liquiditeitsstudie)	0										
E5	Intensivering samenwerking medeoverheden	0										
E6	Verplichting tot Demand Side Response (DSR) in elektriciteitssectoren	0,5	-10,5		-6,5	-2	-1	-1				
E7	Aanvullende inzet voor zonne-energie op gebouwen	0,5	-250									
E8	Realisatie van 3 GW zon op zee in 2030	0,45	-50									
E9	Invoering batterijverplichting voor zonneparken	0,35	-595									
E10	Oplossen knelpunten elektriciteitsnet en verzoek tot onderzoek flexibilisatie elektriciteitsnet door ACM	0	-187									
E11	Bedrijfsloot-verlenging Borssele	0	-10		-5,35	-4,65						
E12	Onderzoeken nieuwbouw kerncentrales	0	-118,15		-40	-14	-14	-12,5	-12,5	-12,5	-12,5	
E13	Kennisinfra	0	-65		-5	-7	-9	-10	-10	-12	-12	
E14	Omvervalsamen	0	-60,35		-4	-8,6	-11,5	-10,8	-9,5	-7,8	-7,8	
E15	Subsideregeling CO2-vrije gascentrales (incl. voorwaarde klimaatruimte waterstof)	1,5	-400									
INDUSTRIE & CIRCULAIRE ECONOMIE												
CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)		4,96										
Totaal inkomsten												
Totaal additionele wensen uitgavenkant			-1414,8	-150								
Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 24			-1616	-750								
IC1	Vaststellen van doelstelling van maatwerkafspraken op 3,5 Mton extra CO2-reductie in 2030 ten opzichte van de CO2-heffing	2										
IC2	Vastleggen dat bij maatwerkafspraken de dispensatierechten voor de afgesproken additionele CO2-reductie moeten worden ingeleverd.											
IC3	Ophogen tarief CO2-heffing per 1-1-2025 passend bij opgave CA van 4 Mton (op basis van tariefstudie PBL)	0										
IC4	EZK: Verlenging CO2-heffing Industrie tot en met 2032 (prijspeel opv. PBL studie) FIN: Verlenging CO2-heffing Industrie t/m 2038 (dispensatierechten naar nul in 2038, prijspeel op basis van tariefstudie PBL)	0										
IC5	Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie o.b.v. tariefstudie	0										
IC6	Normering 25-30% bijmengen plastic recyclebat of bioplastiek	0,7										
IC7	Aanscherpen energiebesparingsplicht (zie ook overstijgend)	0,2										
IC8	Normering verbod inzet fossiele bronnen voor nieuwe warmte-opwek											
IC9	Normering bouwmaterialen ter stimulering van biobased bouwen	0,3										
IC10	Normering bouw en sloofafval											
IC11	Aanpassing Energiebelasting (zie ook overstijgend)	PM										
IC12	Aanpak AVIs: aanscherping procesmissiefactor AVIs in de CO2-heffing Industrie en intouwen prikkels in het bedrijfsprocesmanagement om recycling te stimuleren	1	-250									
IC13	Regelgeving omzets bij AVIs	2			0	0	-50	-50	-50	-50	-50	
IC14	Ophogen persaal VI-RSE incl. correctie EG-regeling (-750+112)		-862		25	75	-100	-100	-100	-150	-150	
IC15	Ondersteuning van o.a. ketenvorming en recyclingtechnieken voor circulaire plastics ketens		-150	-150	-63	-63	-9	-3	-3	-3	-3	
IC16	Continuering van de Innovateregeling DEH-CE		-62		-9	-9	-9	-9	-9	-9	-8	
IC17	Bevorderen van duurzaam en circulair doen door het faciliteren en het vergroten van kennis, vaardigheden en gedrag.		-38		-5	-5,5	-5,5	-5,5	-5,5	-5,5	-5,5	
IC18	Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (cluster 6)		-52,8									
IC19	NIKI (Nationale Investeringsregeling Klimaatprojecten Industrie)		-1000		-2,5	-100	-125	-150	-200	-200	-200	
IC20	VEKI (Versnelde Klimaatinvesteringen Industrie)		-525		-30	-55	-81	-96	-99	-87	-75	
IC21	Uitvoeringskosten maatwerkafspraken		-66		-15,8	-15,2	-1,5	-5	-5	-5	-5	
IC22	Topsector Energie Haalbaarheidsstudies		25		-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	
IC23	Eventuele maatwerksubsidies			-750								
LANDBOUW EN LANDBEGRUIK												
CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)		4										
Totaal inkomsten			0	0	0	0	-306	-230	-170	-111	-55	0
Totaal additionele wensen uitgavenkant			-360									
Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024			-112	0								
L1	Aanscherping van het restantiesschoold voor de GTB naar 4,3 Mt 2030	0 (1 L.o.v. CA-deel)			0	0	0	0	0	0	0	0
L2	Makke individuele heffing die restantiesschoold GTB borgt											
L3	Gefaseerde invoer beperking WKK-inputvrijstelling met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2030 (CA: 2025)	0			0	0	-167	-123	-89	-58	-28	0
L4	Gefaseerde invoer afschaffen versneld energiebesparingstabel glasuinbouw met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2030 (CA: 2025)				0	0	-139	-107	-81	-53	-27	0
L5	Aanscherping Energiebesparingsplicht + Energiebelasting (zie sectoroverstijgend)	PM										
Gespeelde instrumentenberijking per 1 januari van 4 van de 5 Mton in NPLG (na bespreking in Landbouwkkoord)												

	Verlaand tarief wabozwof (2030)												
	tot 10.000.000 m3: 9,99 cent/m3		-272		0	0	-8	-28	-40	-54	-70	-72	
	>10.000.000 m3: 0,999 cent/m3												
	Belastingvermindering energielasting: 646 euro in 2030 (verhoging t.o.v. basisbelasting - compensatie huishoudens)[]		-6929		0	0	-1.216	-1.201	-1.168	-1.136	-1.116	-1.092	
S3	Afschaffen vrijstelling in kolenbelasting voor staal verbruik 2025		150	-	0	25	25	25	25	25	25	25	
S4	Afschaffen vrijstelling in energiebelasting voor non-energetisch verbruik van aardgas 2026		300	-	0	0	60	60	60	60	60	60	
S4	Afbouwen actijnvrijstelling minerale oliën vanaf 2028 tot 2035 (afbouwjaar nader onderzoeken)	0	0	-	0	0	0	0	PM	PM	PM	PM	
S5	Brede toepassing ETS2 (opt-in)	PM											
S6	Voornemen invoering nationaal emissieplafond voor ESR sectoren	PM											
S7	Aangebrachte emissies	1,5											
S8	Aanscherpen energiebesparingsplicht: Verlengen terugverdientijd naar 7 jaar Verbodend toezicht/handhaving	0,5											
S9	Algemene reservering uitvoeringskosten		-100										
SXX	Hogere openstellingsrendes SDE 2024 en 2025		-2250										
S10	Elektrolyse, onshore: 50 MW		-250			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
S11	Elektrolyse, onshore: 500-1.000 MW		-1.000		-4000								
S12	Elektrolyse, offshore: <=100 MW (CAPEX)		-380			-95	-95	-95	-95				
S13	Elektrolyse, offshore: 500 MW (CAPEX + OPEX)		-250		-1250					-42	-42	-42	
S14	H2Global, import van groene waterstof		-300			-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	
S15	Elektrolyse: kernieplatform offshore en ketanbrede consortia		-2			-1	-1						
S16	Vergassing: stimulering projecten vergassing 1e en 2e fase		-300				-25	-50	-75	-75	-50	-25	
S17	Vergassing: expertisecentrum, organisatie, haalbaarheidsstudies		-25			-10	-5	-5	-5				
S18	Geothermie, hoge temperatuur		-52			-1	-1	-50					
S19	Waterstofnetwerk op zee		-50			-10	-20	-20					
S20	De-risken grootschalige waterstofopslag		-125		-125								
S21	Vergunningprocedures, fixen en transport		-83,5			-21	-21	-21	-21				
S22	Randvoorwaarden technische arbeidsmarkt		-30			-10	-10	-10					
S23	Coördinatie NIEK-projecten		-7		-7								

To: Persoonsgegevens
Cc:

Persoonsgegevens

From: Persoonsgegevens
Sent: Wed 4/19/2023 5:44:55 PM
Subject: tussenstand tabel klimaat
Received: Wed 4/19/2023 5:44:57 PM
[Exceltabel Klimaatpakket FIN-EZK totaalversie 1843.xlsx](#)

Beste Sigrid en Marnix,

Omdat dit mogelijk zo aan de orde komt in het gesprek met de MP en vice-MPs hierbij de laatste tussenstand van de klimaattabel bijgevoegd. Deze is vanmiddag kort met SFB besproken en zojuist ook met MKE. De tabel is nog in beweging er lopen ook nog politieke gesprekken.

- Naar aanleiding van de gesprekken in de onderraden, de politieke gesprekken en de input vanuit het PBL is een aantal zaken aangepast in de tabel.
- Qua CO2-reductie komt het pakket nu uit op 21,8 Mton. Dit is hoger dan de vorige versie. De reden hiervoor is dat de verhoging van de energiebelasting in de vorige versie nog niet in de totaalsom werd opgeteld. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat PBL uit het gesprek van gistermiddag aangaf twijfels te hebben de CO2 inschatting van verschillende maatregelen. De belangrijkste is de inschatting van groen gas, die nu voor 2,4 Mton in de plaat staat maar PBL vooralsnog rekent voor 0 Mton. Ook landbouw zal PBL met dit pakket naar verwachting 0 voor inboeken.
- Bij de tabel is de volgende spelregel opgenomen: *Om te zorgen dat de balans tussen normering, beprijzing en subsidiering gewaarborgd wordt in de uitvoering, worden de benodigde middelen gereserveerd op de Aanvullende Post van het Ministerie van Financiën of op de fondsbegroting totdat voldoende voortgang is geboekt met de bijbehorende normerende en/of beprijzende maatregel. De minister van FIN en MKE dienen beide toestemming te geven voor de overheveling.*
- Conform de politieke wensen wordt zowel een uitgebreide tabel met alle maatregelen apart als een tabel met een samenvoeging van maatregelen op hoofdlijnen gemaakt. U vindt de uitgebreide tabel in de bijlage, aan de samengevoegde tabel wordt nog gewerkt.
- In de sector elektriciteit is een beleidsmaatregel t.a.v. Small Modular Reactors (SMR) toegevoegd. Gaat om een budget van 65 mln. gedekt uit het klimaatfondspceel kernenergie.
- In de gebouwde omgeving wordt conform politieke wens de normering in de koopsector geschrapt. EZK heeft een voorstel gedaan voor een nieuwe verdeling van de middelen zodat deze minder gericht is op koop (conform politieke afspraak blijft totaal bedrag hetzelfde). Er is 50 mln. gereserveerd voor biobased bouwen. De Mton inschatting van de ISDE/normering ketels vond het PBL te hoog, deze is daarom verlaagd.
- In de mobiliteit is een nieuw voorstel t.a.v. personenvervoer opgenomen voor zowel het maatregelenpakket als de dekking. Er wordt nu ruimte geboden om de grondslagerosie deels buiten het mobiliteitsdomein op te lossen. Daarnaast is conform politieke wensen de verhoging van de vliegbelasting geschrapt en daarom ook alle subsidies t.a.v. luchtvaart. U (SFB) zit morgenochtend ook nog met minister van IenW om te spreken over het mobiliteitspakket. Zoals eerder besproken wordt de aanschafsubsidie elektrische auto's (600 mln.) gedekt vanuit de inkomstenkant binnen het mobiliteitspakket. In de tabel is een te kort van 636 mln. Dit komt doordat nog niet gecorrigeerd is voor de dekking via de inkomstenkant. Het overige betreft afrondingsverschillen. Dit wordt later verwerkt.
- Sectoroverstijgend is conform de politieke wensen een beperktere variant van de energiebelasting opgenomen:
 - De tariefsverhoging van alle schijven EB van aardgas zijn gehalveerd ten opzichte van de maatvoering in het IBO en de MCKE (om tegemoet te komen aan de wensen om de energiebelasting niet of minder te verhogen). Hier staat wel tegenover dat de co2-reductie ook is gehalveerd (van 1,6 naar 0,8 Mton).

Vriendelijke groet,
Team Klimaat

Nr.	Maatregel*	Geschatte CO2-reductie in 2030 in Mton	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief	Reservering	Budgettaire gevolgen Rijk								
					'23	'24	'25	'26	'27	'28	'29	'30	
	TOTAAL CO2 effect	21.7											
	TOTAAL budgettair - inkomstenkant		2272			711	-635	344	248	600	571	433	
	TOTAAL budgettair - uitgavenkant ongedekt		4292	2851									
	TOTAAL budgettair - uitgaven klimaatfonds MJP 2024		10260										
	TOTAAL budgettair - uitgaven klimaatfonds reserveringen MJP 2025			10531									
	Dekkingsopties uitgaven												
	TOTAAL budgettair - uitgavenkant ongedekt (incl. reserveringen)		7153										
	Voorstel EZK: Dekking BZK CA-reeks Energieprestaties Industrie		-350										
	Resterende ongedekte uitgaven		6803										
	Extra dekking uit SDE-meewaller		-2506										
	Extra dekking uit Klimaatfonds		-3001										
	Dekkingsopties inkomsten												
	Afbouwen fossiele subsidies												

Nr.	Maatregel	Geschatte CO2-reductie in 2030 in Mton	Budgettaire gevolgen rijk cumulatief (in € mln; uitgavenverhoging en lastenverhoging is +)	Reservering	Budgettaire gevolgen Rijk (in € mln; + is uitgavenverhoging of lastenverhoging)								
					'23	'24	'25	'26	'27	'28	'29	'30	
ELEKTRICITEIT													
	CO2-reductie (incl. 20% correctiefactor)	2.48											
	Totaal inkomsten												
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		285.3	752.1									
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		654	584									
E2	Ondersteuning ontwikkeling SMR's		65			1	4.5	9	14.6	14.1	9.6	7.1	5.1
E1-E2	Elektriciteitssector klimaatneutraal in 2035												
E1	Vastleggen en committeren aan streefdoel klimaatneutrale elektriciteitssector in 2035	-	-				-	-	-	-	-	-	-
E2	Normering of beprijzing van CO2-vrij regelbaar vermogen om doel in 2035 te realiseren	-	-				-	-	-	-	-	-	-
E3+E6	CO2-vrij regelbaar vermogen en flexibiliteit energiesysteem	0.5	9.3	0	0	5.772	1.776	0.888	0.888	0	0	0	0
E3	Inputvrijstelling energiebelasting gas (CA-maatregel) beperken tot installaties met rendement van minimaal 80%	PM											
E6	Verplichting tot Demand Side Response (DSR) in eindgebruikerssectoren	0.5	9.3				5.77	1.78	0.89	0.89			
E4+E7+E8+E9	Versnellen uitrol hernieuwbaar elektriciteit	1.3	44.3	752.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
E4	Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie (o.b.v. tariefstudie)	0											
E7	Aanvullende inzet voor zonne-energie op gebouwen	0.5		222.5									
E8	Realisatie van 3 GW zonnepanelen op zee in 2030	0.45	44.3										
E9	Investeringsverplichting voor zonneparken	0.35		529.6									
E10+E5	Oplossen knelpunten netcapaciteit		166.43										
E10	Oplossen knelpunten elektriciteitsnet en verzoek tot onderzoek flexibilisering elektriciteitsnet door ACN	0	166.4										
E5	Intensivering samenwerking medeoverheden	0											
E11-E14	Aanpak kernenergie (bedrijfsduur Borssele en nieuwbouw)		253.5	0	0	54.35	34.25	34.5	33.3	32	32.3	32.3	
E11	Bedrijfsduur-verlenging Borssele	0	10			5.35	4.65						
E12	Onderzoeken nieuwbouw kerncentrales	0	119			40	14	14	12.5	12.5	12.5	12.5	
E13	Kennisinfra	0	65			5	7	9	10	10	12	12	
E14	Uitvoeringslasten	0	50			4	8.6	11.5	10.8	9.5	7.8	7.8	
E15	Subsidieeregeling CO2-vrije gascentrales	1.3	400					200	200				
INDUSTRIE & CIRCULAIRE ECONOMIE													

	CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)		5.04										
	Totaal inkomsten												
	Totaal additionele wensen uitgavenkant			366.5	1123.2								
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 24			1616	750								
IC1+IC2	Verstevigen maatwerkafspraken		2										
IC1	Vaststellen van doelstelling van maatwerkafspraken op 3,5 Mton extra CO2-reductie in 2030 ten opzichte van de CO2-heffing		2										
IC2	Vastleggen dat bij maatwerkafspraken de dispensatierechten voor de afgesproken additionele CO2-reductie moeten worden ingeleverd.												
IC2-IC5	Aanpassing CO2-heffing en CO2-minimumprijs		0										
IC3	Ophogen tarief CO2-heffing per 1-1-2025 passend bij opgave CA van 4 Mton (op basis van tariefstudie PBL)		0										
IC4	Verlenging CO2-heffing industrie tot en met [2032] of [2038 en dispensatierechten naar nul] (prijspad obv PBL studie)		0										
IC5	Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie o.b.v. tariefstudie		0										
IC6+IC15	Circulaire plastics keten		0.7	133.5	133.5	55.94	55.94	7.99	2.66	2.66	2.66	2.66	2.66
IC6	Normering 25-30% bijmengen plastic recycelaat of bioplastic.		0.7										
IC15	Ondersteuning van o.a. ketenvorming en recyclingtechnieken voor circulaire plastics ketens			133.5	133.5	55.94	55.94	7.99	2.66	2.66	2.66	2.66	2.66
IC7	Aanscherpen energiebesparingsplicht (zie ook sectoroverstijgend)		0.2										
IC8	Normering verbod inzet fossiele bronnen voor nieuwe warmte-opwek												
IC9	Normering bouwmaterialen ter stimulering van biobased bouwen		0.3	50									
IC10	Normering bouw en sloopafval		0.1										
IC18	Ondersteuning cluster 6 via NPVI			46.99		6.71	6.71	6.71	6.71	6.71	6.71	6.71	6.71
IC11	Aanpassing Energiebelasting (zie ook overstijgend)												
IC12+IC13	Aanpak AVIs		3	0	222.5	0	0	0	44.4	44.4	44.4	44.4	44.4
IC12	Negatieve emissies bij AVIs		2										
IC13	Aanpak AVIs: aanscherping procesemissiefactor AVI's in de CO2-heffing industrie en inbouwen prikkels in het beprijzingsinstrumentarium om recycling te stimuleren		1		222.5	0	0	44.4	44.4	44.4	44.4	44.4	44.4
IC14	Ophogen perceel VI-MKB incl. correctie EG-regeling				767.18	22.2	66.6	88.8	88.8	88.8	133.2	133.2	133.2
IC16	Continuering van de innovatieregeling DEI+CE			55.2		7.99	7.99	7.99	7.99	7.99	7.99	7.99	7.10
IC17	Bevorderen van duurzaam en circulair doen door het faciliteren en het vergroten van kennis, vaardigheden en gedrag.			33.8		4.44	4.88	4.88	4.88	4.88	4.88	4.88	4.88
IC18	Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (cluster 6)			47.0									
IC19	NIKI (Nationale Investeringsregeling Klimaatprojecten Industrie)			1000		100	100	125	150	175	175	175	175
IC20	VEKI (Versnelde Klimaatinvesteringen Industrie)			525		60	65	71	88	89	77	75	75
IC21	Uitvoeringskosten maatwerkafspraken			66		15.8	15.2	15	5	5	5	5	5
IC22	Topsector Energie Haalbaarheidsstudies			25		5	5	5	5	5			
IC23	Eventuele maatwerksubsidies				750								
LANDBOUW EN LANDGEBRUIK													
	CO2-reductie (inc. 20% correctiefactor)		4										
	Totaal inkomsten			-435		0	-292	-143	0	0	0	0	0
	Totaal additionele wensen uitgavenkant			320.4									
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024			112	0								
L1-L5	Verduurzaming glastuinbouw o.a. door uitvoering conventsafspraken	0 (1 t.o.v. CA-doel)		-435		0	0	-292	-143	0	0	0	0
L1	Aanscherping van het restemissiedoel voor de GTB naar 4,3 Mt 2030	0 (1 t.o.v. CA-doel)											
L2	Vlakke individuele heffing die restemissiedoel GTB borgt												
L3	Budgettaire reservering gefaseerde invoer beperking WKK-inputvrijstelling met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2027 (CA: 2025)			-251		0	0	-167	-84	0	0	0	0
L4	Budgettaire reservering gefaseerde invoer afschaffen verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw met start in 2025 en maatregel volledig ingevoerd per 2027 (CA: 2025)			-184		0	0	-125	-59	0	0	0	0

L5	Aanscherping Energiebesparingsplicht en aanpassing Energiebelasting (zie sectoroverstijgend)														
L6+L11-L13	Generieke instrumentering ter borging van 4 van de 5 Mton in NPLG (ter bespreking in Landbouwakkoord)														
L6	Afstromen productie- en fosfaatrechten bij transactiemomenten: invulling te bepalen in Landbouwakkoord	4													
	Grondgebondenheidsnorm: invulling te bepalen in Landbouwakkoord														
	Normering veevoer: invulling te bepalen in Landbouwakkoord en onder voorbehoud van juridische borging														
	Introductie fiscale heffing: invulling te bepalen in Landbouwakkoord														
L11	Bevorderen duurzaam en plantaardig aanbod voedsel in retail d.m.v. normering, tegengaan voedselverspilling. Invulling te bepalen in LA.														
L12	Bevorderen transparantie duurzaamheid voedselaanbod: invulling te bepalen in Landbouwakkoord														
L13	(Onderzoek naar) consumptiebelasting vlees en zuivel: invulling te bepalen in Landbouwakkoord														
L7	Intensivering veenweideaanpak	Max. 0.4 t.o.v. IBO-basispad													
L8	Openstelling SDE-categorie 'lucht-water-warmtepomp' voor glastuinbouw														
L9	Correctieregeling duurzame warmte n.a.v. motie Grinwis-Erkens		53.4		53.28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
L10	Distributienetten glastuinbouw		267		0.0	13.9	22.9	32.9	45.1	48.4	51.6	51.6	51.6	51.6	
L14	EG-regeling (Energie-efficiëntie Glastuinbouw) (onder voorwaarden)		112			25	25	12.4	12.4	12.4	12.4	12.4	12.4	12.4	
GEBOUWDE OMGEVING															
	CO2-reductie (inc. 30% correctiefactor)	1.5													
	Totaal inkomsten		0		0		0	0	0	0	0	0	0	0	
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		500.0		696.4										
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		4549		3522										
G1	Introductie norm koopwoning bij transactiemoment: binnen twee jaar naar de standaard vanaf 2029	uit de plaat													
G2	Uitfasering huurwoningen labels EFG per 2029; daarna alle huurwoningen geïsoleerd tot de standaard bij renovatiemomenten	0.1													
G3	Introductie ZEB-norm alle woningen 2050														
G4	Verbeteren informatievoorziening financieringsopties verduurzaming incl verplicht onderdeel hypotheekgesprek														
G5	Uitfaseren slechtste energielabels Utiliteitsbouw	0.7													
G6	Introductie energieprestatie-eisen industrie functie	0.5													
G7	Maatschappelijk vastgoed: Vervolg portefeuilleaanpak, financiële steun verkrijgen label.														
G8	Energiebesparingsplicht beter handhaven en aanscherpen tot 7 jaar terugverdientijd (zie sectoroverstijgend)	0.3													
G9	Aanpassing energiebelasting (zie sectoroverstijgend)														
G10	Aanvulling ISDE indien nodig i.c.m. normering CV-ketels per 2026	0.5			296.4		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
G11	Collectieve aanpak kwetsbare wijken versterken			100.0	200										
G12	Zon PV in huursector				100		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
G13	Warmtefonds ophogen: 0% rente voor inkomens tot EUR 60.000 en 1,5% rentekorting voor VvE's				100										
G13a	Ontzorging VVEs			50.0											
G14	Ophogen revolverend fonds maatschappelijk vastgoed (eigen dekking BZK)						PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
G15	Handhaving slechte energielabels Utiliteitsbouw (eigen dekking BZK)			350			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
G16	Ontzorgingsprogramma MKB/bedrijventerreinen (eigen dekking BZK)						PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
G17	Maatschappelijk vastgoed: programmatische aanpak (eigen dekking BZK)						PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	
G18	Nationaal Isolatieprogramma (incl pva vve's)			932	2045		932								
G19	Maatschappelijk vastgoed: Subsidie DUMAVA, Duurzaam rijksvastgoed, Ondersteuning maatschappelijk vastgoed			2655			285.8	443.5	449.1	381.9	368.4	357.9	368.4	368.4	
G20	Stimulering hybride warmtepompen bestaande bouw			462	424		97.5	212.25	152.25						
G21	Maatschappelijk vastgoed: Revolverend fonds				53										
G22	Nationale subsidieregeling warmtenetten			400	1000		400								
G23	Geothermie, lage temperatuur			100				20	30	30	20				
MOBILITEIT															
	CO2-reductie (inc. 30% correctiefactor)	3.92													

	Totaal inkomsten		656			711	-517	91	-10	219	162	0	
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		725.9		289.3								
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		475										
M1	Normering zakelijke leasemarkt vanaf 2025												
M2	Aanscherping CO2-doel werkgebonden personenmobiliteit												
M3	Ophoging BPM met 60% per 1 januari 2025, zodat prikkel ontstaat voor particulieren		-3644			0	711	-1117	-709	-810	-831	-888	0
M4	Tariefkorting van 20% in de mrb voor EV (gewichtscorrectie)												
M5	Aanschafsubsidies particulier EV (tweedehands)	1.5	600			0	0	90	90	90	126	204	0
M6	Verlaagd tarief bestelauto ondernemers verhogen (dekkingsmaatregel)		1200			0	0	0	200	200	400	400	0
M7	Motorrijtuigenbelasting voor zware fossiele personenauto's verhogen (vanaf 1200 kg) (placeholder)		2500			0	0	500	500	500	500	500	0
M8	Dieselaccijns verhogen (dekkingsmaatregel)		600			0	0	100	100	100	150	150	0
M9-M10	Goederenvervoer, aanscherpen norm en beprijzing	0.9											
M9	Aanscherpen CO2-prestaties goederenvervoer	0.9	0			0	0	0	0	0	0	0	0
M10	Invoeren CO2-grondslag emissievrije vrachtwagens in VWH		0			0	0	0	0	0	0	0	0
M11-M12	Binnenvaart, labelnorm en beprijzing emissies	0.5											
M11	Binnenvaart: Verplichting van gemiddeld label B in 2030,	0.5				0	0	0	0	0	0	0	0
M12	Binnenvaart: Beprijzing emissies onder het EU-ETS2 (opt-in)					0	0	0	0	0	0	0	0
M13	Per 2025: Verhoging vliegbelasting, differentiatie op afstand (€26,43 < 2500 km; €52,8 < 6000 km; €79,29 > 6000 km). Verlaging gewichtsgrens van 8616 kg naar 5700 kg om meer passagiers van privévliegtuigen in de heffing te betrekken.	uit de plaat											
M14	De inzet van biobrandstoffen in het wegverkeer wordt verhoogd met 30 PJ	2.2				0	0	0	0	0	0	0	0
M15	Subsidie voor waterstof in wegvervoer en binnenvaart				178	0	0	0	0	0	0	0	0
M16	Ophogen laadinfrastructuur voor wegvervoer (logistiek en personenvervoer)		89			13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	8.9
M17-M18	Stimuleren duurzame luchtvaartbrandstoffen	uit de plaat											
M17	Stimulering afname luchtvaartbrandstoffen - alleen i.c.m. dekking binnen mobiliteitsdomein												
M18	Duurzame luchtvaartbrandstoffen												
M19	Laadinfra luchtvaart	uit de plaat											
M20	Verduurzaming zeevaartschepen				111.3								
M21	Uitbreiden zero-emissiezones voor gemeenten	0.4	6.7			1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	0.0	0.0
M22	Aanscherpen normen duurzaam inkopen	0.1	30.3			0.0	0.0	7.1	7.1	6.2	5.3	4.4	
M23	Stimulering zeevaart door walstroom		40			20	15	5	0	0	0	0	
M24	Laadinfrastructuur voor wegvervoer (logistiek en personenvervoer)		315			45	45	45	45	45	45	45	
M25	Subsidie voor laadinfrastructuur bouw		120			18	17	17	17	17	17	17	
SECTOROVERSTIJGEND													
	CO2-reductie (groen gas en negatieve emissies)	4.74											
	Totaal inkomsten		2051			0	0	174	396	258	381	409	433
	Totaal additionele wensen uitgavenkant		2094.2										
	Totaal uitgaven klimaatfonds MJP 2024		2855		5675								
S1	Toepassing Groen Gas (extra inzet t.o.v. KEV22-raming ter invulling van CA-afpraak)	2.44											
	Aanpassing energiebelasting (lastenverlichting met beperkte extra besparingsprikkel)		1601		-	0	0	149	311	173	296	324	348
	Aardgas:												
	1e en 2e schijf (2030, prijspeil 2023): 64,3 cent/m3												
	3e schijf (2030, prijspeil 2023): 51,0 cent/m3												
	4e schijf (2030, prijspeil 2023): 39,8 cent/m3		5479			0	0	278	561	822	1052	1283	1483
	5e schijf (2030, prijspeil 2023): 6,0 cent/m3												
	Elektriciteit:												
	1e en 2e schijf (2030, prijspeil 2023): 6,59 cent/kWh												
	3e schijf (2030, prijspeil 2023): 3,00 cent/kWh	0.8	-1386			0	0	0	0	-281	-280	-375	-450
	4e schijf (2030, prijspeil 2023): 3,00 cent/kWh												